

Apklausa rodo*, kad Lietuvos gyventojų lūkesčiai senatvės pensijai dar viršija realybę - nemaža šalies gyventojų dalis nori darbo užmokesčių atitinkančios pensijos, nors šiuo metu vidutinė pensija sudaro vos pusę vidutinio darbo užmokesčio. Tokiems į pensiją išėjusiems žmonėms gali tekti keisti nusistovėjusią gyvenimo kokybę, kurią užtikrindavo gaunamos pajamos. Kokių priemonių reikėtų imtis dabar, kad išėjus į pensiją gyvenimo kokybė išliktų tokia pati, komentuoja pensijų ekspertė

Norint, kad išėjus į pensiją būtų išlaikyta panaši gyvenimo kokybė, asmens senatvės pensija turėtų siekti apie 70–80 proc. iki tol buvusių pajamų. Beveik penktadalis (18 proc.) Lietuvos gyventojų pritaria tokiam teiginiui, rodo „Luminor investicijų valdymo“ užsakymu „Norstat“ atlikta apklausa. 40 proc. apklaustųjų teigia, kad finansiniam stabilumui pasiekti jų pensijos dydis turėtų sudaryti daugiau nei 81 proc. buvusių pajamų. 26 proc. apklaustųjų pasitenkintų mažesne nei 70 proc. buvusių pajamų siekiančia pensija.

„Didelė dalis Lietuvos gyventojų mano, kad tam, jog senatvėje jaustųsi finansiškai stabiliai, jų pajamos turėtų smarkiai nesumažėti, t. y. būtų panašios arba netgi didesnės nei iki tol gautos pajamos. Tai rodo, kad Lietuvoje žmonės ir toliau nori gyventi taip, kaip gyveno, per daug nemažindami savo išlaidų gyvenimo kokybei – tiek maistui, tiek rūbams, paslaugoms ar pramogoms“, – sako „Luminor investicijų valdymas“ vadovė Loreta Načajienė.

Jaunų asmenų lūkesčiai senatvės pensijai – ambicingi

62 proc. jauniausių (18–29 metų amžiaus) apklausos respondentų nurodė, kad jų norima pensija yra artima darbo užmokesčiui (71–100 proc.) arba didesnė už gaunamas pajamas. Jie taip pat dažniausiai (51 proc.) nori gauti 801–1400 Eur pensiją. Verta pastebėti, kad beveik penktadalis (17 proc.) jaunų asmenų finansiškai stabiliai jaustųsi gaudami tik daugiau nei 2 tūkst. Eur siekiančią pensiją. Visose amžiaus grupėse bendrai, didžioji respondentų dalis (47 proc.) atsakė, kad juos tenkintų 801–1200 Eur dydžio pensija.

„Nemaža Lietuvos gyventojų dalis šiuo metu gauna vidutinio dydžio arba jam artimą uždarbį – maždaug pusė apklausoje dalyvavusių respondentų jaustųsi finansiškai stabiliai, gaudami tokio paties dydžio arba didesnę pensiją. Verta pastebėti, kad jaunimo lūkesčiai pensijai dažnai yra ambicingesni nei daugumos respondentų visose amžiaus grupėse“, – pastebi L. Načajienė.

Vadovaujantis apklausos duomenimis matoma, kad situacija kitose Baltijos šalyse kiek

kitokia – didelė Latvijos gyventojų dalis (21 proc.), lyginant su Estijos ir Lietuvos gyventojais (10 ir 12 proc. atitinkamai), norėtų didesnės nei 100 proc. nuo buvusių pajamų siekiančios pensijos. Tačiau Estijoje net 39 proc. apklaustųjų nežino, kokios pensijos norėtų. Lyginant su Lietuvos (40 proc.) ir Latvijos (48 proc.) gyventojais, Estijos gyventojai pastebimai rečiau (26 proc.) jaustųsi finansiškai stabiliai su artima (81–100 proc.) arba didesne nei darbo užmokestis pensija.

Užsitikrinti gyvenimo kokybę galime siekti papildomai investuojant

Vis dėlto, palyginus Lietuvos gyventojų lūkesčius ir realybę, pastebimas nemažas atotrūkis. Vidutinė senatvės pensija 2023 metų pradžioje Lietuvoje siekė 539 Eur, o vidutinis darbo užmokestis po mokesčių – 1250 Eur. Atotrūkis tarp dirbančiojo pajamų ir jo gaunamos senatvės pensijos yra vadinamas pakeitimo norma – jis parodo, kaip dirbančiojo pajamos pasikeičia jam išėjus į pensiją. Ši pakeitimo norma Lietuvoje siekia 43 proc. ir yra viena mažiausių ES šalyse. Tai reiškia, kad Lietuvos gyventojai išeidami į pensiją patiria didelį pajamų bei gyvenimo kokybės sumažėjimą.

„Gyventojai nori išėję į užtarnautą pensiją džiaugtis panašiomis į iki tol buvusį darbo užmokestį pajamomis. Tačiau gyventojai supranta, kad realybė kitokia ir kliaudamiesi vien valstybine pensija neužsitikrintų apklausoje nurodyto finansinio saugumo lygio. Iš apklausos matome, kad nemaža apklaustųjų dalis papildomai kaupia pensijų fonduose ar investuoja kitur. Nors kaupiant pensijų fonduose reikia atsižvelgti į investavimo riziką bei svyruojančią investicijų vertę, papildomas kaupimas antros pakopos pensijų fonde Lietuvoje gali padidinti būsimą pensiją bent iki 50 proc. buvusio darbo užmokesčio. Likusią dalį iki rekomenduojamų 70–80 proc. galima tikėtis užsitikrinti kaupiant trečioje pensijų pakopoje“, – teigia investicijų valdymo ekspertė.

**„Luminor“ banko užsakyta gyventojų apklausa buvo atlikta 2023 m. balandžio–gegužės mėn. bendradarbiaujant su tyrimų agentūra „Norstat“, Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje apklausiant po daugiau nei 1000 respondentų, kurių amžius nuo 18 iki 74 metų.*

